

Declamatio in laudem ebrietatis

Auteur(s) : Hegendorph, Christoph

Présentation

Titre long Declamatio in laudem ebrietatis, mire festivia, Lipsiae in corona virorum doctissimorum prononciata, ante hac non edita.

Lieu de publication Hagenau

Imprimeur(s)-Libraire(s) Setzer, Johann

Date 1526

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

23 Fichier(s)

Les mots clés

[Éloge paradoxal.](#)

Citer cette page

Hegendorph, Christoph, Declamatio in laudem ebrietatis, 1526

Blandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Antibarbari/items/show/9>

Précisions sur l'exemplaire

Langue Latin

Source Staatsbibliothek zu Berlin, Vy 868

Format

- 23 p.
- in-8

Informations complémentaires

USTC[632015](#)

ContributeurPerona, Blandine (édition scientifique)

ÉditeurBlandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Droits

- Fiche : Blandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Texte : Domaine public

Source de la numérisation[Digital Staatsbibliothek-Berlin](#)

Éléments d'analyse

DescriptionCet éloge passe en revue les nations buveuses avant de louer les différentes vertus de l'ivresse : elle donne de la joie, soigne les maux du corps et de l'âme, engendre amitié et charité.

AnalyseLe livre dans lequel se trouve cette déclamation contient également une traduction de l'éloge de la mouche de Lucien. Chaque éloge est précédé d'un bref poème : une prosopopée de l'ivresse et une prosopopée de la mouche.

Mots-clésÉloge paradoxal.

Notice créée par [Blandine Perona](#) Notice créée le 27/01/2023 Dernière modification le 13/03/2024

---

3 Am

DECLAMA
TIO IN LAVDEM EBRI
ETATIS, MIRE FESTI
na, Lipsiae in corona virorum do=
cissimorum pronunciata, ante
hac non edita.

ENCOMIVM
MVSCAEE LVCIANO,
Interprete Christophoro He
gendorphino.

E B R I E T A S   L O
quitur ·

Vos compotores , Lurcones , uos Comedones
Currite , quos nostri , currite , tangit amor .
En hodie nostræ reboabit buccina laudis
Currite , io , molli cingute fronde comam .
En hodie lapsum toto reparabit orbe
Imperium , o fælix terq; quaterq; dies .
Quod si quis uestram , Iuuenes , non uenerit , illi
Imprecor , ut nunq; pocula plena bibat .
Imprecor ut Bacchi nullo capiatur amore .
Ut Cereris sapient pocula nulla precor .
Imprecor ut pulchris placeat non ille puellis .
Qui tumet haec , hodie promptus adesse potest .

F
I N I
S

CLARISSI

MO VIRO FRANCISCO

PARCENIO SOLDANO IV

*ris utriusq; Licentiato, Reuerendissimi
in Christo patris ac Domini, domini lo-
bannis, Episcopi Culmensis &c. à Se-
cretis, Christophorus Hegendorph
nus faustū nouum annū precatur.*

OLENT, I AM NO=
uo ipieunte anno, Franciscus
clarissime, christiani mutuis
xeniolis inter se certare, qui
ritus ut solennis est, ita mi-
hi non omnino improbandus
uidetur. Et enim ista ultro ce-
troq; missitandorum munerum uicissitudine, aliis alt-
um admonet, ut si quid reliquiarum ueteris anni, an-
mo suo insidet, tam novo appetente anno, expuat,
Cristo, cum in omnium hominum, tiam in prua-
tam cuiuslibet salutem, in lucem edito, uiuere post=
hac meditetur. Huc enim munera missitandi consue-
tudinem spectare puto. Quod si qui (ut rebus omni-
bus ferè in peius abutimur) alio rectulerint, suo malo

ad ij

ENCOMIUM

faciant. Ego uero, Clarissime Francisci, cum dispicere
cerem, quo nam munere & consuetudini illi facerem
satis, & iam ineuntis annis monumentum mutterem,
mentem subiit, declamatio quedam in Ebrietatis lau-
dem, à me quedem conscripta, sed à Iohanne Cono-
pat, iuuene admodum studioso Lipsie in doctissimorū
uxorū corona pronuntiata. Hanc igitur typis excusam
ad te mitto, que licet prima fronte, non adeo ἀπόροι
ἐνθύμησις, non adeo solenniter illi mittendorū munerum
consuetudini cogruere, uideri possit, tamen si pressius
introspectatur, nihil incepti à me tibi obtrusum esse, uel
Momo iudice, contendere. Siquidē Ebrietatis decla-
mationem ad te mitto, non quod nos Ebrietatis studiū
christiano hōī dignū censemus, non quod tibi illius
studiū uelut ex Tripode persuadere cupiamus, sed ut
conatum nostrum, in re illa tam ridicula, tam spur-
ca laudanda uideres. Sed ut ueluti Glaucō apud Plato-
nem iustitiam laudans, alterum quendam ad iusti-
tiae Laudem prouocat. Ita nos Ebrietatis laude, te
quoq; utrum eloquentissimum, ad σωφροσύνης lau-
dem laceſſeremus. Et his duabus rationibus, opinor,
me non tam tibi uero optimo, q̄ onerosis illis χρεοῖς
τριπλacturum satis, qui alioqui, si forte istam mean
declamationem legerent, clamare possent, me com-
munem esse corruptelam hominum, me pestem esse

Reipub.

E B R I E T A T I S

Reipub. Christianæ, ut qui homines, ad id uicij, orationis uelut in classico, inuitem, quo nullum est hominibus indignus, nullum detestabilius. At uero cum à me nihil aliud, q̄ stylī periculum quæsum, cum me, te ad sobrietatis laudem euocare, uoluisse, audierint, à calumnijs haud dubie abstinebunt. Requirēt multi copiosiorem argumenti huus iractionem. Requirēt multi elegantiā orationis, sed illam tempus, quod argumēto scribēdo dabatur, peregrinū, non permettebat. Hec uero in uiribus nostris non erat, cōtentus à me occasione uberioris tractādt illis præbitā, qui longo scribendi usu, elegātiā orationis Atticā, sibi pepererūt. Tu uero Franciscē optime, declamationē istam eo quo à me datur animo, accipe. Datur uero à me animo prorsus cādido, datur ut iam noui incertis anni, immo mei potius μνημόσυνοι quoddam apud te habeas. Datur ut breui, qua es eloquentia uir, sobrietatis laude, nos cum Ebrietate nostra ad palinodiam adigas. Quod si aliquando aliquid maturius, non admodum fertulis ingenij nostri agellus producerit, tibi quoq; mutetur. Iam præcoquum illum fructum, boni & quiq; facito. Bene uale in Christo IESV, & me Reuerendissimo in Christo patre & Domino, domino Ioanni Episcopo tuo, cuius literis, emoriar, si quid mihi uerundius unq; acciderit, ut soles, commendato.

aa iii

ENCOMIUM

ON DVBIUM EST
mihi, auditores iucundissimi,
qui laudatur apud uos so-
brios Ebrietatem, bis ebrius
apparitus sim, partim
quod homo ego iuuenis, di-
cendi imperius ex hoc sugge-

sto, in tanta literatissimorum uirorum corona, in
tanta studiosorum iuueniū turba dicturus prodierim,
partim quod de re tam absurdā, tam ridicula, tam
Christianō homine, ut in speciem uideri potest, in-
digna, dicturus uenerim. Sed agite, auditores opti-
mi, quod ego ex hoc pulpito dico, non nouum exem-
plum est, non à me hodie in scholas inuectum. Fue-
runt ante me plures, licet ingenio, facundia me lon-
ge superiores, iuuenes tamen fuerunt, qui hunc de-
clamandi morem, aliquandiu explosum, in scholas
magno studiorum nostrorum commodo, reduxerunt,
illorum exemplo, immo uestra potius, auditores, be-
nignitate animatus, hanc cathedram confendi. Vos
auditores, adeste æquo animo, & qui æquales meos
candidē audiustis, me quoq; candidē audiatis, oro.
Ne finite quæso me mea de uobis apud animum con-
cepta persuasione frustrari. Quod si me non expe-
cta dicendi facultas sequetur, si aliquando pronun-
tiando

E B R I E T A T I S

tiando me turpiter dedero, reputate me iuuenem esse,
qui eloquentie studiosus potius, quam eloquens esse
possit, reputate me de Ebrietate dicere, que licet fa-
cundissima sit, tamen saepe uerborum torrente, uelu-
ti tempestate quadam abrepta, haeret. Porro, quod
de Ebrietate apud uos sobrios, dicturus prodij, nec
ipsum culpare quis poterit, siquidem ut oculati po-
tius q[uo]d oculis capti, de colore iudicant, sic uos sobrij q[uo]d
ebrij probanda an exigenda sit Ebrietas, melius decre-
ueritis. Pro iugib[us] turpe iudicatio[n]is, si cognitio
nem anteuertant calculi, nec sententia fertur, nisi cau-
sa diligenter expensa. Vos prius quæso audite & rem
cognoscite, deinde, si uidetur, dammate, ac rei[us]cete,
hoc tantum abest ut uerear, ut etiam me hydropotis
persuasorum confidam, Ebrietatem esse antiquitatis gra-
tia admirandam, utilitate refertissimam. Que cum
ostendero, uestra adsit equanimitas, & qui sobrij,
ut opinor, adeatis omnes, sobrie iudicate. Sed iam
ad rem, multas res commendat antiquitas, at quid
Ebrietate antiquus? Ut que à Iudeis, Græcis, Tro-
ianis, & ceteris deniq[ue] populis uetusissimus, in hæc
nostra tempora, ad hos nostros populos deducta est.
Ego, ne exemploru[m] farragine uobis molestus sim,
paucula quædam conuerram. Nocuit ille Iudeus, ho-
mo adeo iustus, ut etiam cum Deo ambulasse in scri= Noe
aa iiiij

ENCOMIUM

ptura dicatur, præterq; quod uineam plantabat, in
qua unum, præsens admodum Ebrietatis effector,
proueniret, ipse quoq; unum, quod felicissime pro-
uenerat, bibens, inebriatus est. Sic enim scriptura
de illo loquitur. Loth, ut Deo in paucis charus, ut
quem Deus quādo ian Sodomam, quādo Gomorrah
incendio conflagrare uellet, cum familia sua supersti-
tem esse, uel demissis de cœlo angelis, uoluerit, adeo
Ebrietatis studiosus fuit, ut aliquando ebrius cum suis
ipsius filiabus cōcubuerit. Quid dicam de Ioseph, qui
nobis ipsissime Christum adumbrat, an non Ebrieta-
ti indulxit? Scriptura certe narrat Ioseph, & fratres
qui fame uel Saguntina ingruente ad se se uenerant,
& lautissime accepisse, & ad Ebrietatem usq; cum
illis bibisse. Quis nunc uestrum, optimi auditores, nō
admiratur Ebrietatem? ut quæ ab orbe condito, à tam
sanctis uris, tan sancte culta sit? De græcorum erga
Ebrietatem studio, quid attinet multa commemorare?
cum plena sit testimoniorum uetus, cum Alcibia-
des uel hac una immortalitatem sibi compararit. Ex
tat Platonis symposium, extant Plutarchi quæstiones
coniuinales, ex quibus facile coniucere licet, quam illa
gens Ebrietatis studiosa fuerit, quantum Ebrietati tri-
buerit, nempe quæ inter pocula de rebus grauissimis
dimicavit, consultarit. Extant Ebrietatis apud græ-
cos elo-

Loth

Ioseph

Græcorum
Ebrietas

E B R I E T A T I S

cos elogiaq; plurima. Ego ne Chrysippeo rerum acer-
uo, molestus sum, uel unum ex Equitibus Aristophanis Encomium
nus Encomion adferam. ὅταν τίνεσθαι οὐθέωνδι ebrietatis ex-
τότε πλάσιον, θαπεάτησθε, νικῶν Νίκας, Aristophane
θύμημονοῦσι, Hoc est, quando biberint homines,
tunc ditescunt, peragunt, uincunt caussas, bene for-
tunati euadunt. Græci ne Ebrietatis studium interce-
deret, leges quasdam symposiorum promulgabant.
Inter alias est lex illa nulli non opinor, melius q; un= Leges sympo
gnes sui, nota. ή τίσι ή απίσι. Aut bibat aut abeat- siorum
Est & illa lex, ή τέντε τίνειν, ή τεία, ή μή τέτ
ταρα. hoc est, aut quinq; bibe, aut tria, aut ne quat
tuor. Est tertia lex, μισθοί μνάμονας συμπότιων In primo ser=
Odi memorem compotorem. Plutarchus & orator mone cōmūali
& Philosophus grauiſſimus, scribit Dores in Sicilia
symposiorum p̄fēctos μνάμονας appellasse, quos
latini modiperatores uocāt, autore Nonio Marcelllo,
quod bibendi modum imperarent, & hæc quidem de
Græcis. Venio ad Romanos, qui usq; adeo Ebrietatis
cultores fuerunt, ut mihi uix uerisimile sit, Franciscanos Romanorum
suum Franciscum, Dominicanos suum Dominum
cum religiosius colere. Tiberius Claudius Nero im= ebrietas
perator Romanus longe clarissimus, adeo uini audus
fuit, ut pro Tiberio Claudio Nerone, Tiberius Cal-
dus Nero appellaretur, quæ cognomenta tantū abest,

ENCOMIUM

ut landum suarum gloriam obscuratura putaret, ut etiam hinc uel unicam gloriam apud posteros speraret. Lucius Piso, quod biduo, duabusq; noctibus, potationem apud Tiberium Cæsarem communiasset, urbis Romanæ præfecturam adeptus est. Prætereo Drusum Cæsarem, in quo, Tiberium dicam an Biberium, bibendi fortitudine renatum credas. Tacco Marcum Antonium, ut nulla altare, Ebrietatis tamen gloria clarissimum. Omittio Catonem, morum Censorem gravissimum, qui ut alijs rebus omnibus, ita & Ebrietatis laude alijs palmam præripuit. Agite uero auditores optimi, an non hec exempla Ebrietatem mirabilem, honestā reddunt? Possem hic recensere AEgyptios, apud quos ne Ebrietatis numen excluderetur, AEgyptij potum ex fruge confici solitum fuisse, Plinius autor est. Possem hic commemorare Hispanos, qui omnes Ebrietatis placidissimum numen religiosissime coluerunt. Sed uenio ad nostros populos, qui ut omnia à ueteribus, ita Ebrietatis quoq; studium, uelut per manus acceperunt. Est apud nos gens Saxonica, adeo Ebrietatis laude celebris, ut præ illa, Græcia sobria fuisse uideri possit. Dabitis mihi ueniam, quicunq; adestis Saxones. Nam non tam lædendi patriam uestram, populares uestros, quam ornandi Ebrietatem gratia, uestri mentionem facio. Spartam natus sum, hanc ornem

Saxorum
Ebrietatis

E B R I E T A T I S

ornem oportet . Neq; uero uos Saxones , hanc latu-
dem uobis priuatim uisceratis . Date mihi populum Ger-
manicum , qui non libenter bibat , qui non Ebrietatis
studio impendio deditus sit . Date mihi Francum , da-
te mihi Sueuum , date mihi Bauarum , date Polonum ,
si non Ebrietatis Symptos uel religiosissimus fuerit ,
nullum recusabo supplicium , adeo uerum est quod
Erasmus ille magnus scribit ut Britannos πολυφαγι-
ας , ita Germanos πολυτροπιας laudem uendicare .
No parum Ebrietatem cohonestant , tot compotandi
rationes , a tot populis , & inuentae & ad posteros ue-
luti per manus traditae . Sunt qui ad Musarum , sunt qui
ad Gratiarum nomina compotant . Certatur poculis
dimidiatis , contenditur integris poculis , pleriq; con-
tendunt trifolijs , addito ne parum uinosi putentur ,
auctario quodam non uulgari . In plerisq; regionibus
& plenis uasis compotationis certamina sicutuntur .
Nobiles fere familiares suos poculo quodam honora-
rio , quod græce significantius q̄ latine διελεύσειν ap. Eyn will
pellaueris , exequuntur . Pleriq; peracta compo-
tatione , in arenam descendunt , adeo belli gladiat-
tores , ut sepe uitro abiecto , abiecto poculo in medio
luto se prouoluant . Certatur & poculis feriarum Pen-
tecostes . Vulgaris compotandi ratio est , si duo cali-
cem exiccent . Sed quid arenam mettor? citius Iupiter

Compotandi
rationes

ENCOMIUM

telluorem effundet in undas, diluvio miscens, ut inquit
Poeta, q̄ ego omnes compotandi rationes percensue-
ro. Haec uero paucas quasdam enumerauit, ut ostende-
rem uobis, q̄ nullo non studio solers in rebus inuen-
endis mortaliū genus, Ebrietatem promoueret, hone-
staret, colceret. Sed parum sit Ebrietatem tot popu-
lis, tot legibus, tot ceremonijs celebrari, cohonestati,
ni, nisi etiam ostēdero, nos natura duce, ad Ebrieta-
tem inflammati. Natura quot quoſo uint genera pro-
ducit? quæ ſi quis ipſo numero, quod auunt, explora-
ta habere uult, Plinium lib. 24. Historiæ mundi excu-
tia. Cur uero natura in tot uni generibus producen-
dis occuparetur, niſi nos illis μεχρὶ κόρων, liceat mihi
græce dicere, uti uellet? In nostris regionibus lupus
ſalictarius prouenit, ex quo Lipsenses ceruifiam con-
ſciunt. In Saxonia partim ex tritico, partim ex hor-
deo ceruifia paratur. Natura uero cur tot potus ge-
nera, tot res ad potus facientes, produceret? exco-
leret? niſi nos κατακόρων, ut græca uoce utar, po-
tare uellet? Sed quid tam multa de honestate Ebrietas-
tis uerba fundat expectatis dubio procul & diuīs utili-
tatem, quam cum uobis recensuero, uos quoſo, ut ha-
cenus fecistiſ, benignas mihi dicenti præbete aures.
Nec dubito quin futura commodorum Ebrietatis com-
memoratiōne, auris quantumuis delaffata recreari pos-
ſit.

Lupus ſalicta-
rius

E B R I E T A T I S

fit. Principio Homerus ille ingeniorum fons, in ultimo Iliados libro, sanc q̄ eleganter scribit duo dolia in Commoda Iouis lumine sita esse, quorum alterum sit plenum tri ebrietatis stibus, alterum letis, ex quibus ille mortalium fortunam temperans ΑΧΩΤΕ μὴ τε κακῷ οὐκέ Homerus τούτῳ τε λέπισθαι, hoc est, nunc letis uitam miscet nunc tristibus idem. Verum admodū maligne temperat Iupiter ille homericus, nimio plus admiscens malorum q̄ bonorum, ut si suam quaq; fortunam ad calculum uocet, minima sit futura ratio illorum quæ nobis ex animi sententia cveniunt. Id quod eleganter Pindarus dictum est à Pindaro Σὺ δέ πάντες ἐθλόν, πίμαχος σωδὺο σένοντες Ερολίσ. Quæ sic transpones. Ad unum tantum bonum, duo pariter incomoda mortali bus in mortales distribuunt. Iam si quid esset, quod tantorum malorum sensum, si non prorsus auferret, at saltem mitigaret, an tantum non obuijs manibus, ut auunt, arripiendum esset? Si quis corporis morbo afflittatur, et remedium quoddam naclus est, quod si non penitus morbum tollit, at saltem lenit, Deus bone, q̄ illud obseruat, magnificat, iactitat. Quāto pluris faciundum esset, quod pestilentissimos animi morbos, nocentissimas animi curas, si non stirpitus euēt. Ebrietas animaret, at tolerabiliores redderet. Si autem quid aliud mihi morbis me est, quod animi morbis, quod curis medetur, Ebrietas detur.

ENCOMIUM

certe est, quotus enim quisq; tam ærumnosius est? tam
inexplicabili curarum labyrintho implicitus? tam con-
tracta fronte? quin, si paulo meracius biberit, ærum
Nepenthe .i. narum, curarum obliuiscatur, frontem explicet, spes
carens mole= iubeat esse ratas. Hoc enim uult illud Nepenthe ανθε-
στια

Bacchus cur
Liber

dwop ut Plutarchi uoce utar, quod Helena Telema-
cho iam adeo sollicito propinans, omnes curas animi
abstergit. Poetæ rerum omnium adumbratores Bac-
chum nullo alio nomine Liberum uocant, nisi quod
mentem curis, sollicitudinibus, morbis animi crudelis-
simis liberat. Sunt in urbibus Ciues qui sobris pro-
pter fortunæ malignitatem, nec interdiu, nec noctu
suauiter quiescere possunt. Interdiu saepe à creditore-
bus appellantur, in ius uocantur, in neruum ire ie-
bentur. Iam postulat uxor ad macellum pecuniam,
Iam liberi ad emendos panes pecuniam efflagitant.
Multum illis dandum est, sed quod dent, exiguum sup-
peditat, nam nihil dicere religio est. Noctu eadem cu-
re uel citis quadrigis recurrent. Recursat animo cre-
ditorum tyrannis, rei familiaris inopia, mente subit
intam angustissimare, longissimam illis alendam esse
familiam. Cogitant omnia sua pignora opposita es-
se, dolent se ἀγεδονη φέγεδος, ut inquit
Strepidae apud Aristophanem. At ubi largioribus
poculis sese ingurgitarint, Iesu bone, quos non Cre-
sos,

E B R I E T A T I S

*Sos, quos non Lucullus p̄f se contemnunt. Iesu bo-
ne, q̄ animo beatissimi sunt, etiam si re, uel pauper-
tate pauperiores sunt. Cura debitorum nihil animum
illorum tangit, nihil de alendis liberis, nihil de alcen-
di tota familia distorquentur, non quid in ius uocati
respondeant iudici, reputant. Homines illi infelicis-
simi quidem sunt, sed Ebrietatis beneficio, felicissimi,
ut quæ animum curarum pondere, uel AEthna graue
ore oneratum, exonerat, ut quæ animum mœrore tan-
tum non confectum, omni lœticia delibutum reddit.*
Adeo uerum est quod Homerus scribit.

ἥ θὲ θιώνυσον στύμελη τέκε χάρη μα βροτεῖσι
Et hinc esse opinor, quod Lipsenses ciues ceruifiam
et domesticam et Torgensem Gaudium uocant. Ete
nam homines quantumuis miseros, tristes, miro gau-
dio perfundit. Monachi certe qui ferre possent tot la-
bores? tot uigiliarum, tot excubiarum, ut sic dicam,
Iliadas? qui absoluere possent tam iniquum precum
diurnarum, iuxta ac nocturnorum pensum? si non ali-
quando uel uino optimo, uel ceruifia exquisitissima
se exhilararent? Sed quid de monachis tantum dico?
date mihi ullum hominum genus, quod non hoc com-
modi ex Ebrietate capit, quod non molestum cura-
rum agmen, huus p̄fido profuget, quod non la-
bores suos adamantinos, dulci adeo Ebrietatis laxa-

Cur ceruifia
tam Lipsensis
q̄ Torgensis
Gaudium di-
catur

E B R I E T A T I S

mento mitiget, molliat. En habetis Ebrietatem anti-
Ebrietas cor- ni morbos lenire, quid si corporis quoq; mala mitti-
poris morbos gare probem: quid iuditis amplius? An non uero con-
mitigat spicitis homines, quantumuis morbo graui implicitos,
si largus biberint, tantum non reualescere? quod si
uerbis parum creditis, at factis credite. Agitur in
In Neupurce Myisia circiter ferias Petri & Pauli mercatus quidam
in oppido non procul à Lipsia, ad quem gallico mor-
bo correpti, claudi, muti, caci, breuiter nulli non
egroti confluunt. A prandio ubi bene poti sunt, pub-
licas choreas ductitant. Illic subito uideas è gallo gal-
laceo, gallum gallinaceum fieri, claudum quoniam pas-
sere salaciorem, quauis capra petulantiorē saltitare,
mutum si non loqui, at gestire loquendum, cæcum
uel nullo ductore, nullo loco impingere. Tam saluta-
ris res est Ebrietas, ut etiam morbos corporis si non
prosperus aufert, at leniat, molliat. His commodis ac-
cedit illud quoq; Philosophorum sententiae in hoc
conspirant, homines præter rationis usum, orationis
facultate bestijs præstare. Iam uero parum referret
homines oratioe bruta antecellere, nisi pari facultate,
Ebrietas homi pari successu, in omnes transfunderetur. Ut uero ex
nes facundos aequo in omnes oratio transfundatur sola Ebrietas
præstat, cui rei fidem facit uerficulus ille uel pueris
notus, Fluit melior post pocula sermo. Item ille Hos-
ratiamus

ENCOMIUM

ratiatus testatur. Fœcundi calices quem non fecere
disertum? Id uerum esse, quotidiana experientia
discimus. Agricoli natura aliqui taciturni, natura
aliqui loquaci, cum ceruisia madent, O quos non Indiserti in
Stentores, O quos non porticus επαύλεσσοι, O quos uerbis
non ferme Nestores loquendo, clamitando superant?
Id quod à uero non alienum esse, neminem uestrum igit Plutarchus de-
nare arbitror, qui modo in tabernis ceruisiarijs, in inam loquaci-
Oenopolijs uersatus est. Solemus illos qui ad nos mit- tate.
tūtūr, prius iubere, ut bibant, q̄, quod in mādatis se
cum ad nos deferunt, exponant. Vnde Achilles lega Homerus in
tos illos ad se placandum missos, prius liberoribus po 9 Iliados
culis reficit, q̄ legationis mandata percenseant. In
nuptijs primum omnes muti, omnes elingues sunt,
at ubi ceruisia maduerint, uino incaluerint, nulla nō
æra dodonæa, nulla non Architæ crepitacula, uocife-
rando, saltitando superant. Qui nobiscum prandet,
qui nobiscum cœnant, sirogantur cur tam taciturni
sunt, mox illud ἀληθες in promptu habent, se ad
huc sobrios esse, mox ubi paululum biberint, se lo-
quatores fore. Et sunt hæc admiratione digna. Sed Psittacus lo-
audite Aristotelem libro de naturis animalium s. nar quatiōr fit, si
rantem, Psittacum quoq; loquatiorem fieri, si unum uinum biberit
biberit. Quid? quod unum, unus Ebrietatis auctor,
non parvū ad ingenij acrimosiam facit? Audire enim
bb

E B R I E T A T I S

est operæ pretium hoc nostro seculo, quam agricultores
ad pocula de Eccio, de Lutherio uelut pro focis & aris
digradientur. Audimus quod bene poti biblia teneant,
biblia interpretentur, nulli monacho, nulli sacerdoti
Actorum 2. cedant. Hinc est opinor quod cum apostoli spiritui
sancto illorum pectoribus illapo, magnifica Det lo-
Id est, ad ebri querentur, plerisque nusco pleni uisi sunt. O utinan-
etatem usque plerique nostri temporis Apostoli, si non quotidie, at
saltem die dominico uel μεχετέρας biberent, ut
pro Dormi secure, Scala cœli, purissimum Christi Eu-
angelium docere possent. Penè silentio præterieram
Poetae Poetas, qui sobrij, nihil posteritate dignum, nihil ue-
nustum præstare possunt, at ebrij, nihil non elegans,
nihil non cedro dignum euomunt. Suffragatur mihi
Horatius, qui præterquam quod Homerum illum Poeta-
rum alpha, uinosum appellat, addit quoque Nulla pla-
cere diu, neque uiuere carmina possunt, que scribun-
tur aque potoribus. Ad stipulatur uerficulus ille pro
uerbalis apud Athenæū secundo dipnosophistarum li-
bro ὅστις τὸν οὐρανὸν δύναται τέκει. Omitt
Id est, aquam to Poetam dicentem, Possum nil ego sobrius, bibenti
bibens nihil succurrunt quindecim poetae. Quis non igitur Ebri-
probū & uit- etatem amabit? quis non illam amplectetur? ut que ora-
le paries exuscitat, è crassis, stupidis, ingenuos, industrios,
penè

ENCOMIVM

penè dixeram , οὐδὲ πάντας facit , quæ Poetas , atque
adeo raras , reddit . Et sunt hæc quadem commoda ma id est , Deo
xima , sed audietis non minora . Alcibiades in Sympo afflatus
suo Platonis ὀīνος inquit , ἀνεβο τωσόντων μηδεποιεῖν
οἴνον αληθῆνας hoc est . Vinum & sine pueritia & In uino
cum pueritia ueridicum est . Magistratus nescio quæ ueritas
tormentorum genera excogitant , quibus uerum à fu
ribus , homicidis , sacrilegis exculpant , cum id Ebri
etate leni , ut Horatius inquit , tormento & citius
& efficacius efficere possint . Quantum quæso tem
poris exiguntur dum carnifex , hominem aliquem aut
in tympanum , aut scalas distractum , candelis arden
tibus sub axillis adorit , cum membratim corpus didic
it , sepe illa inhumana inhumanitate & oleum &
operam perdens . Proinde multo rectius , multo ho
minibus dignius est , illud cuiusdā Persæ apophtheg
ma , qui negauit tormentis opus esse , ad exquiren
dum uerum , uino enim id rectius elici . Etenim quid
quid est in corde sobriorū , hoc in lingua Ebiorum
est , adeo ut aliquando etiam , uoces per iugulum re
dituras , effutiant . Hinc principes , consiliariorum
suorum ingenia , mores , animum erga se exploratu
ri , ad compotationem largiorem illos inuitant . Id
quod Horatius indicat , dum in arte poetica inquit ,
Reges dicuntur multis urgere cucullis , Et torquere

bb ij

E B R I E T A T I S

mero quem perspexisse laborent, an sit amicitia dignus. Sunt qui corporis robur magno emerent, at illud uel una Ebrietas praestat. Et si mihi forsitan derogas fidem, audi quid dicat poetarum munime mendax Homo. Viro fatigato merus. αὐδεὶς κακούνος πιμένος μέτε τὸν οἶνον ἀεξά.

Ebrietas fortes facit robur ualde unū auget Id quod perspexerunt imperatores, qui in bello præter alia multa, hoc unum prospiciunt, ne exercitus potus inopia laboret, dubio procul non clam illis est, corporis robur, perpetua bellandi assiduitate exhaustum, uino, ceruisia, restaurari. A balneis nemo non nostrum poculis largioribus indulget, nullo alio nomine, nisi ut uires caloribus debilitatas, restauret. Quid? quod homines altoqui uel quibusvis damnis fugatores, ubi paululum biberint, nec cum Marte ipso, nec cum Bellona in certamen descendere formidant. Cui rei fidem facit Horattius in libro Epistolarum pri. Quid non Ebrietas designat? operata recludit. Spes iubet esse ratas, ad prælia trudit inclemem.

Ebrietas amicitia conciliat Sunt Philosophi qui non adeo igne, non adeo aqua, atq; amicitia opus esse assertunt. Illa uero nullibi facilis contrahitur q̄ inter pocula. Plutarchus mensam φιλόποιορ hoc est, amicitiae conciliatorem uocat, quando enī in una mensa accumbunt, quorum aliis alium uel nunq; de facie uidit, mox ultro citroq; bibendi uicissitudine artissimo amicitiae feedere copulatur.

Huc

ENCOMIUM

Huc pertinet quod in tabernis meritorij, & alijs locis in quibus ad compotandum conuenit, aliuc alij conciliandæ amicitie gratia propinat. Scythæ Lu- Scytha ciatio autore, uel adamante firmiores amicitias putabant, quas inter pocula contraxerant. Porro Christus charitatem suum mandatum esse dixit, tesserae esse docuit, qua illi, qui sub suo praesidio militent, cognoscantur. At illa inter compotores maxima est. Charitas uel Paulo teste, non tam sui compendij, q[uod] aliorum est studiosa. Iam quotus quisq[ue] potatorum est, qui non mallet suum compotorem, q[uod] se plenis poculis obrui? Illa compotorum charitas, etiam popularibus sermonibus tactatur. Eat modo quisquis uolet, & Ebrietatem ut homine indignan calumnietur, cum haec amicitia interficiat homines, haec charitatem inter homines excusat. Non ullum uerbum de Ebrietatis commodis faciam, si hoc unum addidero, Ebrietatem uenenum quoq[ue] ipsum, quo non aliud praescientius, è medio tollit homines, in hominibus extingueret. Quod si fortasse uobis nō uerisimile uidebitur, Audite queso, quid Luius Historicus ille celebris, de Vibio Virio senatore Campano memorie prodiderit, qui cū bene epulatus, cum septem et uiginti senatoribus alijs uenenu sumpsisset, impletæ uino ciboq[ue] uenæ minus efficacem in maturanda morte uim ueneni

bb iij

E B R I E T A T I S

fecerunt. O diuinam Ebrietatem, quæ ueneno uene-
num est, quæ, quod homines citius dicto prorsus ex-
animat, eisq; innoxium facit. At uero hic non du-
buto, quoniam pleriq; inter uos mihi tam immodicis lau-
dibus, Ebrietatem efferenti, obiecturi sint. Ecquor
sum attinet te argumentis, nescio quibus, Ebrieta-
tem attollere? Nostin quid Christus saluator noster di-
Confutatio cat? Ne grauentur corda uestra crapula & Ebrietate.
Præterea, Paulus ad Ephesios inquit. Ne bibite uinum
in quo est luxuria. Audite uos quicunq; his locis. E-
brietatis laudes eleuatis, non nego locos, non nego
auctoritates, sed recte interpretor, sed Ebrietatis à
me laudatæ laudibus, ne tantillum quidem detrahere
contendo. Primo omnium, Christus non dicit, ne in
ebriamini, sed ne grauentur corda uestra Ebrietate.
Dubio procul interminans Ebrietatē illam fioriosam,
quæ non uoluptate quadam mentem perfundit, sed
prorsus extinguit, de qua nos non ullum uerbum fe-
cimus. Nos illius Ebrietatis Encomium decātauimus,
quæ à tot sanctis uiris, tot populis celebrata est, cele-
braturq; quæ tot commodorum mundinas secum
importat. De illa uero corda hominum grauante,
nihil diximus quicq;. Porro quod Paulus dicit, Ne bi-
bite uinum, in quo est luxuria, non certe nobis uini
usum in totum interdit. Genesios cap. 2. Scriptu-
ra inquit

ENCOMIUM

ra inquit, Quod omnia que Deus creavit, fuerint
ualde bona. Viuum cum creatura Dei sit, qui nam fas
erit, ab homibus prohiberi, ne in usum uertatur? Pau-
lus aliis omnibus a Deo in usum nostrum creatis, cum
gratiarum actione uendum esse scribit. Qui nam igi-
tur hoc loco uini usum nobis interminabitur? Proinde
uidetur mihi Apostolus, immoderatum illum uini usum
interdicere, qui mentem eripiat, qui nulla uoluptate
nos recreet. Altoqui si in totum nos a uino, Ebrietatis
effectore maximo, abstinere uult, cur nam Timo-
thecum suum uibet, ut uino, ad refocillandum stoma-
chum utatur? Auditis optimi auditores, q[uod] nihil agat,
qui his scripturæ locis, Ebrietatis laudes obnubilare
uolunt. Quod si uobis non tot sancti uiri, tot popu-
li, Ebrietatis studiosissimi cultores, Ebrietatem com-
mendant, si uobis non Ebrietatem commendatam redit Epilogus
dit, que morbis tam animi q[uod] corporis medetur, orationis
facultatem nobis suppeditat, ingenuosos, soler-
tes facit, que Poctarū furorē adauget, uires corporis
fractas restaurat, uenena extinguit, si inquam hæc uo-
bis Ebrietatem non fauorablem fecerint, poenitebit
me tam multorum herborū, donec uixero. Ego dicēdi
finē facio. Vos ualete, & que dixi expendite, ut per
noscastis Ebrietas exigēda, an recipiēdasit uobis prius.

D I X I.

bb iij